

Лекція 8. Побудова процесорів МПП

8.1 Призначення процесора та особливості його будови.

8.2 Задачі проектування процесора.

8.3 Структура процесора на основі МП Intel 8085А.

Призначення процесора та особливості його будови

Процесор призначений для реалізації алгоритмів обробки інформації відповідно до набору функцій, виконуваних МПС, і керування роботою пристроїв системи згідно принципу програмного управління.

Алгоритми обробки виконуються **прикладним ПЗ**, для керування роботою пристроїв МПС застосовуються **апаратні засоби процесора і системне ПЗ**.

Структура процесора та функціональні взаємозв'язки між його вузлами прямо залежить від типу застосованого МП.

Архітектура МП складає основу архітектури проектованого процесора, а її розширення реалізується ПЗ або спеціалізованими апаратними засобами

В структурі процесорів *на універсальних МП* можуть бути присутні системний контролер, блоки шинних формувачів для ШД, ША і ШУ, генератор тактових імпульсів, схеми об'єднання сигналів готовності тощо із використанням апаратних засобів відповідного МПК.

Структура процесора *на основі МК (однокристальних мікроЕОМ)* практично повністю реалізується на кристалі ВІС.

Модульні (секційні) МП та МПК дозволяють будувати процесори довільної структури, що обирається в залежності від завдань, які вирішуються МПС.

Задачі проектування процесора

Вихідною інформацією при проектуванні процесора є його архітектура, яка визначається архітектурою МП.

При проектуванні процесорів необхідно визначити:

1) типи і формати даних; 2) операції, виконувані над ними; 3) склад і організацію адресного простору; 4) формати адресних слів; 5) способи зберігання і адресації інформації; 6) формати і систему команд; 7) режими роботи процесора; 8) структуру внутрішньосистемного інтерфейсу.

При проектуванні процесорів на основі МПК з однокристальними МП або мікроЕОМ (МК) вирішують завдання:

- 1) розробки засобів синхронізації процесорів;
- 2) проектування інтерфейсу ШД і ША системної шини (СШ);
- 3) проектування засобів керування і синхронізації операціями читання/запису на СШ;
- 4) проектування засобів доступу до СШ;
- 5) розробка засобів підтримки режимі роботи процесора.

Задачі проектування процесора

Засоби синхронізації процесора розробляють у тих випадках, коли МП не містить вбудованого генератора або процесор проектують для багатопроцесорної системи.

Склад і структуру інтерфейсу СШ визначають відповідно до організації і розрядності ШД і ША, їх затребуваної навантажувальної здатності. При використанні СШ з роздільними ШД і ША інтерфейс містить однонапрямний формувач ША і двонапрямний формувач ШД. Розрядність ША визначається обсягом пристрою пам'яті (ПП) МПС, розрядність ШД – розрядністю самої системи. Інтерфейс СШ із сумісною ШД і ША містить двонапрямний шинний формувач, а для розділення даних і адрес у складі ПП і зовнішніх пристроїв (ЗП) необхідно передбачити відповідні засоби. Розрядність сумісної шини визначається розрядністю ШД. Якщо розрядність адреси більше розрядності даних, то для передачі адрес використовують окрему ША і її інтерфейс реалізують на основі однонапрямних шинних формувачах. Якщо МП має суміщену ШД і ША, а СШ роздільна, то інтерфейс ША реалізується буферним регістром адреси, а інтерфейс ШД – шинним формувачем. Струм навантаження шинних формувачів або буферних регістрів інтерфейсу визначають навантажувальну здатність СШ.

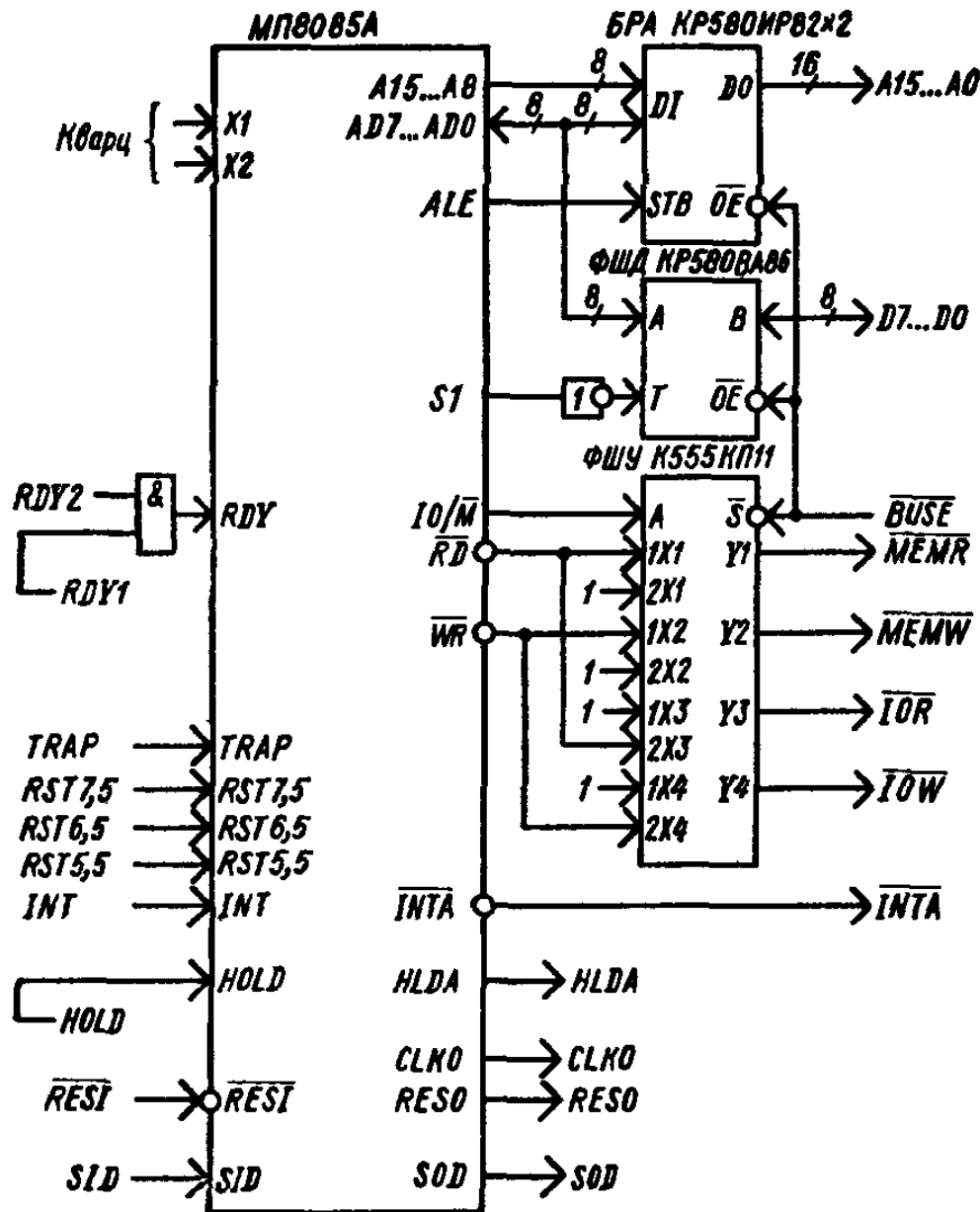
Задачі проектування процесора

Операції читання, запису керуються по СШ або роздільними сигналами читання, запису ПП та читання, запису ЗП або загальними сигналами читання, запису і сигналом розділення ПП/ЗП. У першому випадку застосовують 4 лінії управління, в другому – 3, але у складі ПП і ЗП будуть необхідні схеми дешифрації сигналу розділення ПП/ЗП.

Склад засобів доступу до СШ визначається типом шини. В однопроцесорних системах, в яких використовується однокористувальницька СШ, шиною керує процесор і додаткових засобів управління доступом не потребується. Для систем з каналом ПДП необхідні лише незначні засоби прийому запитів ПДП і управління шинним інтерфейсом. В МПС, в котрих застосовуються багатокористувальницькі СШ, засоби управління доступом до шини реалізують арбітри доступу, що розміщуються в процесорах, і міжпроцесорні засоби пріоритетної обробки запитів доступу до шини.

При розробці **засобів підтримки режимів роботи процесора** необхідно передбачити систему обробки запитів переривань МПС.

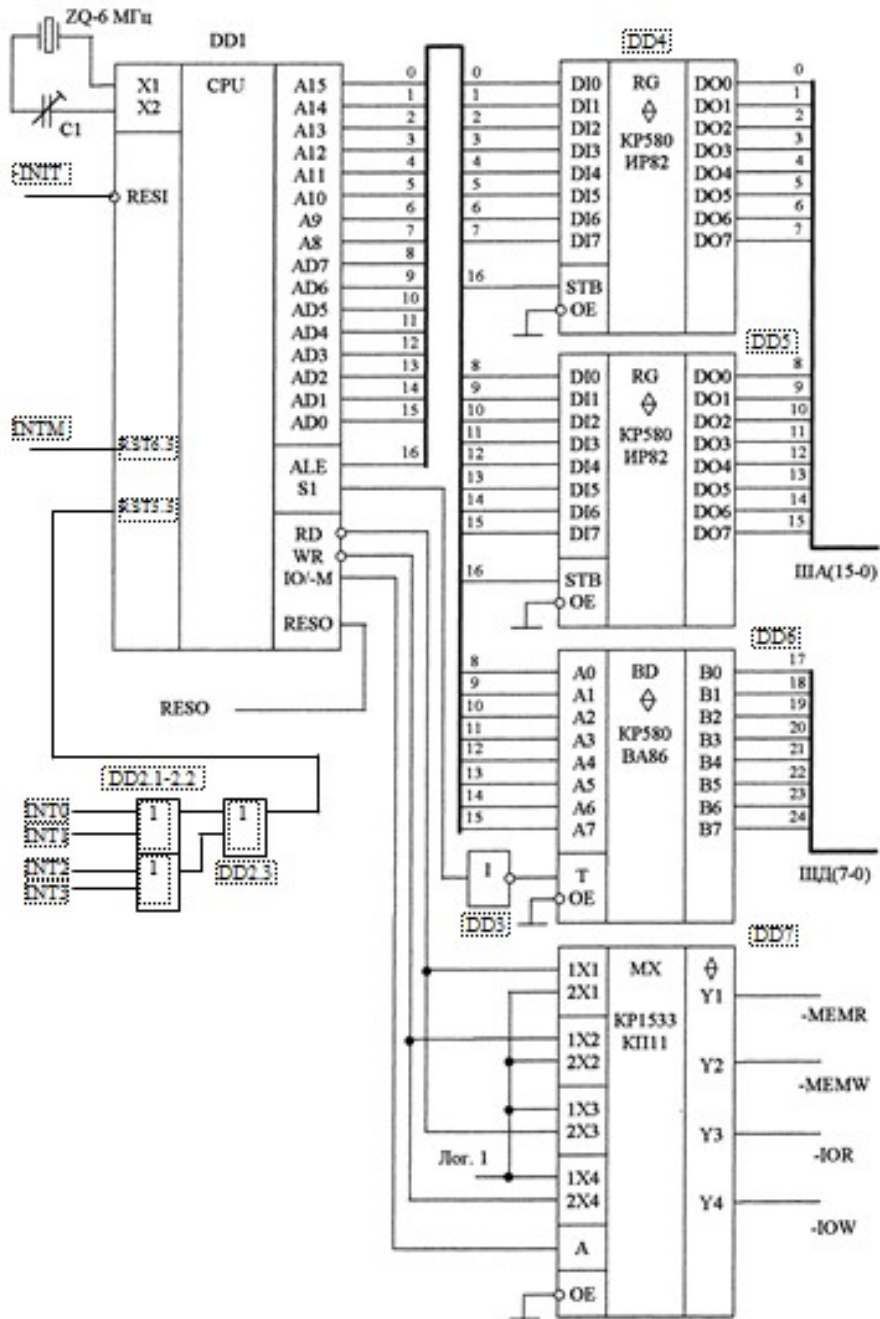
Структура процесора на основі МП Intel 8085A

БРА – буферні регістри адреси,
ФШД – формувач ШД, ФШУ –
формувач ШУ

-BUSE – сигнал дозволу
захоплення шин, -MEMR – читання
пам'яті, -MEMW – запис до
пам'яті, -IOR – читання
зовнішнього пристрою, -IOW –
запис до зовнішнього пристрою

Структура процесора на основі МП Intel 8085A

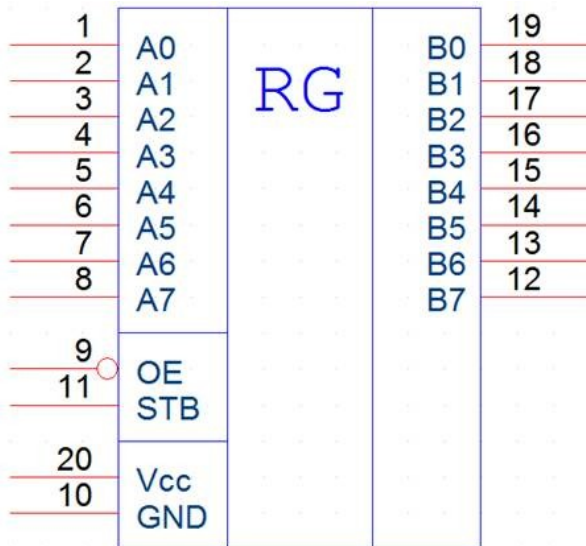

Функціональна схема МПБ на основі МП 8085A DD1 зображена на рисунку. 8085A має сумісний канал адреси/даних AD7-AD0. По ньому (у першому такті машинного циклу) спочатку передається молодший байт адреси A7-A0, а потім передаються або приймаються дані D7-D0. Під час передачі молодшого байту адреси МП виробляє строб адреси ALE. У цьому зв'язку для організації 16-розрядної ША необхідні буферні регістри, що запам'ятовують адреси по сигналу ALE ("Дозвіл завантаження адреси") і володіють високою навантажувальною здатністю. Як такі регістри пропонуються використовувати ІМС КР580ІР82 (Intel 8282) DD4-DD5 з Z-станом по виходу, що мають навантажувальну здатність 32 мА/вивід, яка забезпечує формування потужних сигналів адресної шини. Вихід ALE DD1 підключається до входів STB регістрів DD4-DD5, активний рівень ALE – одиничний. Двонаправлена буферизація ШД(7-0) реалізується на шинному формувачі DD6 КР580ВА86 (Intel 8286). Напрямок передачі даних визначається сигналом з виходу S1 ("Стан циклу"), що інвертується елементом DD3, і надходить на вхід Т формувача DD6.

Структура процесора на основі МП Intel 8085А

Сигнали ШУ -MEMR ("Читання пам'яті"), -MEMW ("Запис пам'яті"), -IOR ("Читання порту введення") і -IOW ("Запис у порт виведення") виробляються за допомогою 4-канального мультиплектора 2→1 КР1533КП11 DD6 на основі керуючих сигналів -RD ("Читання"), -WR ("Запис") і ІО/-М ("Вибір ЗП/ПП") МП. ІМС КР1533КП11 має Z-стан по виходу. Початкова установка (обнуління внутрішніх регістрів і лічильників МП) здійснюється по входу -RESI ("Початкова установка") сигналом -INIT від зовнішньої системи. Після обнуління МП виконує обнуління інших блоків за допомогою вихідного сигналу -RESO ("Початкова установка блоків").

Мінімальний час машинного такту МП 8085А становить $t_{\text{MT}} = 320$ нс. У зв'язку із цим частоту f_c синхронізації МП $f_c = 1/t_{\text{MT}} = 1/320 \approx 3,1 \times 10^6$ Гц ≈ 3 МГц. Оскільки такт МП 8085А містить два періоди імпульсів, тому частота на входах X1 і X2 МП повинна бути $f_{\text{ZQ}} = 2 \times f_c = 2 \times 3$ МГц = 6 МГц.

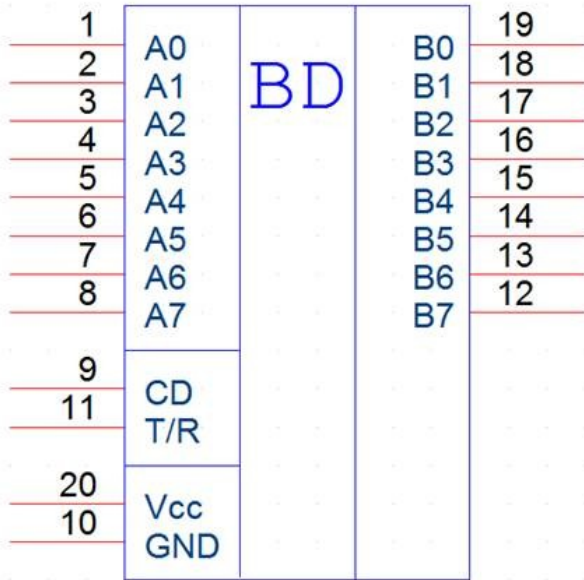

№	Обозначение	Тип	Функциональное назначение
11	STB	Вход	Строб записи: запись происходит при высоком уровне сигнала
9	~OE	Вход	Разрешение вывода: низкий уровень сигнала выводит регистр из третьего состояния
0-8	A0-A7	Вход	Входные данные.
19-12	B0-B7	Выход	Выходные данные.
20, 10	Vcc, GND		Питание и земля.

Intel 8282 – багатофункціональний 8-розрядний регістр з трьома станами. Регістр прозорий, коли STB = 1 (Intel 8283 з інверсними виходами B0-B7)

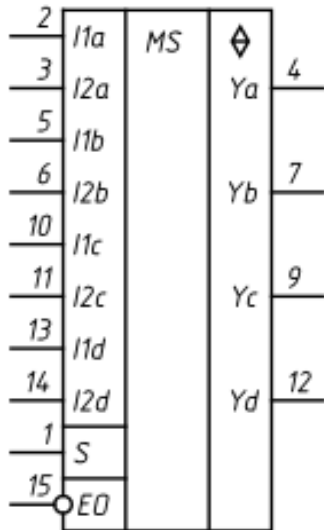

Структура процессора на основе МП Intel 8085A

№	Обозначение	Тип	Функциональное назначение
11	CD	Вход	Запрет работы чипа: высокий уровень сигнала переводит оба порта в третье состояние.
9	T/~R	Вход	Направление передачи: во время когда разрешена работа чипа, при высоком значении разрешает передачу из порта А в порт В, при низком в обратном направлении.
0-8	A0-A7	Вход\Выход	Порт А.
19-12	B0-B7	Выход\Выход	Порт В.
20, 10	Vcc, GND		Питание и земля.

Intel 8286 – 8-розрядний шинний формувач, забезпечує двонапрявну передачу

74ALS257N – 4-розрядний селектор-мультиплексор 2→1 з трьома станами